

Návrh postupu pri príprave zmien vnútorných predpisov fakulty

(správa je predložená na základe uznesenia Predsedníctva AS FMFI UK zo dňa 06.02.2013)

A. Všeobecné východiská

Novela zákona o vysokých školách (zákon č. 455/2012 Z. z.) spôsobila nevyhnutnosť novelizovať prakticky všetky vnútorné predpisy fakulty, ktorých vydanie predpokladá § 33 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vysokých školách“ alebo „ZVŠ“). Ide o podobnú situáciu, aká nastala po tzv. veľkej novele zákona o vysokých školách z roku 2007 (zákon č. 363/2007 Z. z.).

Zákon prechodným ustanovením v § 113af ods. 13 poskytuje vysokým školám čas na zosúladienie svojich vnútorných predpisov s platným zákonom o vysokých školách do 31. augusta 2013. Z ustanovenia zákona nie je jednoznačne zrejmé, či ide len o vnútorné predpisy na úrovni vysokej školy (UK), alebo tiež o vnútorné predpisy fakúlt. Komisia však poukazuje na skutočnosť, že vnútorné predpisy fakúlt ako súčastí vysokej školy bez právnej subjektivity musia byť podľa § 21 ods. 3 ZVŠ v súlade s vnútornými predpismi vysokej školy.

Komisia upozorňuje, že ak by do 31. augusta 2013 neboli zosúladené vnútorné predpisy FMFI UK so zákonom o vysokých školách, tieto „v nezosúladených častiach“ stratia svoju platnosť a museli by sa priamo aplikovať ustanovenia zákona o vysokých školách, resp. vykonávacích predpisov (vyhlášok). Tento stav však komisia nepovažuje za žiadúci, pretože novela zákona o vysokých školách zasiahla do viacerých ustanovení Štatútu FMFI UK a nadväzujúcich vnútorných predpisov upravujúcich orgány akademickej samosprávy. Pre zamestnancov a študentov fakulty, ktorí nedisponujú právnym vzdelaním a implicitne sa spoliehajú na súlad vnútorných predpisov FMFI UK s nadradenou legislatívou (ZVŠ, vnútorné predpisy UK), by mohli nastať nežiadúce komplikácie, ak by sa pri svojej činnosti odvolávali na neplatné ustanovenia vnútorných predpisov fakulty. Komisia preto odporúča Akademickému senátu FMFI UK a členom Vedenia FMFI UK venovať zvýšenú pozornosť potrebe zosúladenia vnútorných predpisov fakulty s nadradenou legislatívou.

B. Vzťah vnútorných predpisov fakulty a vnútorných predpisov UK

Komisia opätovne pripomína, že podľa § 21 ods. 3 ZVŠ vnútorné predpisy fakulty musia byť v súlade s vnútornými predpismi UK. Okrem toho viaceré vnútorné predpisy fakulty podliehajú schváleniu Akademického senátu UK (Štatút FMFI UK, Študijný poriadok FMFI UK, Pracovný poriadok FMFI UK - tento však fakulta nemá prijatý a používa univerzitný predpis). Komisia konštatuje, že návrhy zmien vo vnútorných predpisoch FMFI UK nebude možné pripraviť a schváliť skôr než nadradené vnútorné predpisy UK neschvália príslušné orgány UK (Akademický senát UK, rektor, Vedecká rada UK).

Komisia identifikovala túto podstatnú závislosť (prepojenie) vnútorných predpisov UK a vnútorných predpisov FMFI UK:

Štatút FMFI UK

Organizačný poriadok FMFI UK

Študijný poriadok FMFI UK

Štipendijný poriadok FMFI UK

Štatút UK, Pracovný poriadok UK

Pracovný poriadok UK

Študijný poriadok UK

Štipendijný poriadok UK

Komisia sa oboznámila s harmonogramom úpravy vnútorných predpisov UK, ktorú prerokovalo Kolégium rektora UK. Komisia konštatuje, že rámcový časový a vecný plán vypracovávanía vnútorných predpisov UK je „ležerný“ (pomalý) a fakulty UK nestihnú svoje vnútorné predpisy zosúladiť s novelou zákona o vysokých školách v požadovanom termíne. Je nereálne očakávať, že akademické senáty fakúlt UK budú zasadať v mesiacoch júl a august (to isté platí aj pre AS UK). Je teda vysoko pravdepodobné, že

zmeny v Štatúte FMFI UK ako základnom vnútornom predpise fakulty nebudú do konca augusta 2013 uskutočnené.

Komisia v tejto súvislosti pripomína situáciu vzniknutú pri novelizácii vnútorných predpisov UK a fakúlt UK vyvolaných tzv. veľkou novelou zákona o vysokých školách z roku 2007. Orgány UK prijali nový Štatút UK a nový Študijný poriadok UK na úplnom konci lehoty stanovenej prechodným ustanovením zákona o vysokých školách (novela ZVŠ bola účinná od 1. septembra 2007, AS UK prijal nový Štatút UK a Študijný poriadok UK 19. marca 2008; lehota končila 31. marca 2008). Registrácia Štatútu UK a Študijného poriadku UK na ministerstve trvala vyše dvoch mesiacov, oba predpisy nadobudli účinnosť v júni 2008. Ako zaujímavosť komisia uvádza, že kým na vypracovanie oboch predpisov mali orgány UK cca sedem mesiacov (lehota daná prechodným ustanovením ZVŠ), fakulty UK dostali na zosúladienie svojich vnútorných predpisov (pod hrozbou straty platnosti ich nesúladných ustanovení) nasledovné lehoty:

- štatúty fakúlt so Štatútom UK dva mesiace od nadobudnutia jeho účinnosti
- štud. poriadky fakúlt so Štud. poriadkom UK jeden mesiac od nadobudnutia jeho účinnosti

Keďže účinnosť oba vnútorné predpisy UK nadobudli v júni, tieto lehoty nebolo možné objektívne stihnúť, pretože senáty (fakultný i univerzitný) počas mesiacov júl a august nezasadajú.

Komisia sa po oboznámení s harmonogramom zmien vnútorných predpisov UK obáva, že načrtnutá situácia sa bude opakovať a orgány UK sa zachovávajú rovnako „alibisticky“ ako pred šiestimi rokmi. Komisia „na obranu“ orgánov UK však poznamenáva, že zmeny v súčasnom Študijnom poriadku UK nie je doposiaľ možné dôsledne pripravovať, pretože MŠVVaŠ SR doteraz nevydalo vykonávací predpis k novele zákona o vysokých školách – novelu vyhlášky o kreditovom systéme štúdia.

C. Forma úpravy vnútorných predpisov: dodatky vs. nové predpisy

Komisia neodporúča zvoliť formu prijímania dodatkov k vnútorným predpisom, a to vzhľadom na ich malú prehľadnosť. Komisia ďalej uvádza, že pre potreby schvaľovacieho procesu sa tak či onak vypracúva aj úplné znenie daného vnútorného predpisu (s vyznačenými návrhmi zmien). Vypracovanie vlastného znenia dodatku je navyše pomerne práčna činnosť s vysokým rizikom vzniku chyby (opomenutia zaradiť niektorý z novelizačných bodov do dodatku). Navyše novela ZVŠ od 1. januára 2013 uložila vysokým školám povinnosť na svojom webovom sídle zverejňovať úplné znenia platných vnútorných predpisov.

Komisia odporúča zvoliť formu prijímania nových vnútorných predpisov fakulty; ich prijatím by sa nahradil (zrušil) „starý“ vnútorný predpis. Komisia odporúča pri koncipovaní nového vnútorného predpisu vziať za základ ich tvorby ustanovenia „starého“ vnútorného predpisu.

D. Rozsiahlejšie zmeny vnútorných predpisov vs. nevyhnutné (vyvolané) úpravy

Komisia okrem zapracovania ustanovení nadradenej legislatívy (ZVŠ a vykonávacie predpisy, vnútorné predpisy UK) do vnútorných predpisov fakulty odporúča vykonať „revíziu“ súčasných vnútorných predpisov FMFI UK a uskutočniť zmeny vo vnútorných predpisoch aj nad rámec „povínnej aproximácie“ nadradenej legislatívy. Komisia poukazuje na početné duplicitné ustanovenia medzi vnútornými predpismi fakulty, pričom znenia týchto ustanovení sú v detailoch odlišné (typickým príkladom je úprava poradných orgánov dekana podľa čl. 26 Štatútu FMFI UK a čl. 16 Organizačného poriadku FMFI UK). Komisia tiež poukazuje na potrebu lepšej vnútornej systematizácie vnútorných predpisov a ich vzájomné prepojenie formou odkazových ustanovení. Ďalej komisia poukazuje na potrebu legislatívno-technických úprav vnútorných predpisov, ktoré urýchlia vyhľadávanie v nich (doplnenie obsahu na začiatok vnútorných predpisov – napr. Štatút FMFI UK, Organizačný poriadok FMFI UK; presunutie odkazov z vlastného textu vnútorného predpisu do poznámok pod čiarou – Štatút FMFI UK).

E. Návrhy na obsahové rozčlenenie vnútorných predpisov FMFI UK

Komisia upozorňuje, že fakulta si nemôže vo svojich vnútorných predpisoch upraviť „všetko podľa vlastnej ľubovôle“. Základné požiadavky na obsah vnútorných predpisov fakulty kladie § 33 ods. 1 ZVŠ, podľa ktorého vnútorné predpisy fakulty upravujú záležitosti fakulty, ktoré patria do jej samosprávnej pôsobnosti, a jej vzťah k verejnej vysokej škole, ak nie sú upravené zákonom. Komisia preto odporúča pri vzniku akýchkoľvek pochybností o súlade (navrhovaných) ustanovení štatútu fakulty so zákonom obrátiť sa so žiadosťou o poskytnutie právneho usmernenia na právne oddelenie Rektorátu UK.

Komisia v záujme dosiahnutia lepšieho prepojenia (nadväznosti) medzi ustanoveniami vnútorných predpisov fakulty a v záujme minimalizovania vzájomných duplicitných ustanovení odporúča nasledovné obsahové rozčlenenie (vymedzenie) vnútorných predpisov fakulty:

a) Štatút FMFI UK

Komisia upozorňuje, že požiadavky na obsahové náležitosti štatútu fakulty stanovuje zákon o vysokých školách, a to v § 33 ods. 4 a v § 15 ods. 2 (na obsah štatútu fakulty sa primerane použijú ustanovenia o obsahu štatútu univerzity). Podľa týchto ustanovení Štatút FMFI UK musí obsahovať:

- a) názov a sídlo fakulty a názov jej právneho predchodcu, ak existoval,
- b) základnú organizačnú štruktúru fakulty vrátane spôsobu určovania počtu a štruktúry pracovných miest,
- c) ustanovenia o orgánoch a systéme akademickej samosprávy fakulty,
- d) spôsob voľby kandidáta na dekana a spôsob prijatia návrhu na jeho odvolanie,
- e) základné charakteristiky systému vysokoškolského vzdelávania a systému ďalšieho vzdelávania poskytovaných fakultou,
- f) rámcové podmienky prijatia na štúdium (§ 57 ZVŠ) vrátane spôsobu určovania počtu prijímaných uchádzačov,
- g) rámcové podmienky štúdia cudzincov,
- h) rámcové ustanovenia o školnom a o poplatkoch spojených so štúdiom (§ 92 ZVŠ),
- i) rámcové ustanovenia o sociálnej podpore študentov (§ 97 až 100 ZVŠ) fakultou,
- j) podrobnejšie vymedzenie akademických práv a povinností študentov,
- k) pravidlá používania akademických insígnií a vykonávania akademických obradov,
- l) základné zásady pracovnoprávných vzťahov na fakulte a postup pri rozhodovaní v týchto otázkach,
- m) vnútorné pravidlá hospodárenia fakulty vrátane pravidiel na vykonávanie podnikateľskej činnosti,
- n) pravidlá výkonu pôsobnosti fakulty vo veciach, v ktorých konajú v mene vysokej školy (§ 23 ods. 1 ZVŠ).

Komisia konštatuje, že súčasný štatút fakulty neobsahuje rámcové ustanovenia o školnom a poplatkoch spojených so štúdiom, tieto bude potrebné do nového štatútu fakulty doplniť, ide však o formálny nedostatok.

Komisia v súlade s doterajšou praxou a odporúčaniami Predsedníctva AS FMFI UK z predchádzajúceho funkčného obdobia AS (2006 – 2010) odporúča vypracovať tzv. úplný štatút.

Komisia odporúča, aby štatút fakulty vzhľadom na časovo zdĺhavejší proces jeho novelizácie (potreba schvaľovania Akademickým senátom UK) obsahoval iba základné a obsahovo podstatné

ustanovenia, podrobnejšia úprava by bola ponechaná na ostatné vnútorné predpisy fakulty. Komisia odporúča zvýšenú pozornosť venovať ustanoveniam o orgánoch a systéme akademickej samosprávy, pretože ostatné časti štatútu sú do veľkej miery závislé od príslušných (analogických) ustanovení Štatútu UK.

Komisia po formálnej stránke odporúča, aby nový štatút fakulty mal aj obsah, ktorý by v ňom uľahčil rýchlu orientáciu. Komisia ďalej odporúča, aby poznámky pod čiarou netvorili súčasť vlastného textu štatútu, ale boli zaradené skutočne „pod čiaru“.

Komisia odporúča otvoriť diskusiu, či a ak áno, ktoré nové úlohy by mohli vykonávať Akademický senát FMFI UK a Vedecká rada FMFI UK (možnosť rozšírenia pôsobnosti uvedených orgánov umožnila novela zákona o vysokých školách).

b) Organizačný poriadok FMFI UK

Komisia odporúča prepracovať súčasný organizačný poriadok fakulty podľa vzoru organizačných poriadkov ostatných fakúlt UK (napr. PriF UK) a zosúladiť ho s novým Pracovným poriadkom UK (ustanovenia o vedúcich pracovísk). Komisia odporúča premenovať „ostatné pracoviská fakulty“ na „servisné pracoviská“, pretože toto pomenovanie lepšie vystihuje ich postavenie a činnosť.

Komisia odporúča, aby organizačný poriadok obsahoval rámcové vymedzenie pôsobnosti (agendy) jednotlivých prodekanov fakulty a tajomníka fakulty.

Komisia odporúča organizačný poriadok doplniť o úpravu základných náležitostí (členenie, platnosť a účinnosť) a spôsobu vyhlasovania (kto ich vydáva a podpisuje, spôsob archivácie) vnútorných predpisov fakulty, napríklad podľa vzoru ustanovení Organizačného poriadku UK.

Komisia odporúča, aby úprava poradných orgánov dekana bola ponechaná iba na organizačný poriadok a (takmer) totožné ustanovenia v štatúte fakulty boli z neho vypustené.

c) Študijný poriadok FMFI UK, Štipendijný poriadok FMFI UK

Ustanovenia oboch vnútorných predpisov do veľkej miery preberajú ustanovenia príslušných vnútorných predpisov UK. Komisia upozorňuje na skutočnosť, že oba vnútorné predpisy by bolo žiaduce prijať ešte pred začiatkom nového akademického roka, aby nevznikla potreba v prechodných ustanoveniach riešiť úpravu práv a povinností nadobudnutých počas „starej“ právnej úpravy (ide napr. o posudzovanie kritérií pre priznávanie motivačných štipendií).

Komisia konštatuje, že prijatie oboch vnútorných predpisov fakulty je časovo a obsahovo závislé od prijatia príslušných vnútorných predpisov Akademickým senátom UK.

d) Zásady volieb do Akademického senátu FMFI UK

Komisia odporúča, aby zásady volieb obsahovali komplexnú úpravu agendy volieb do Akademického senátu FMFI UK (vyhlasovanie volieb, voľba a dopĺňovanie členov volebných komisií, navrhovanie kandidátov, organizácia volieb, dopĺňujúce voľby). Komisia odporúča prehodnotiť všetky časové lehoty spojené s voľbami a dosiahnuť ich väčšiu flexibilitu.

Komisia odporúča, aby zásady volieb obsahovali aj komplexnú úpravu otázok spojených s mandátmi členov AS, a to najmä vznik funkcie člena AS, zánik funkcie člena AS (náležitosti vzdania sa funkcie), odvolanie člena AS z funkcie, proces nastupovania/povoľovania náhradníkov za členov AS, prerušenie členstva v AS u členov študentskej časti AS, pôsobnosť Mandátovej komisie AS FMFI UK), pretože podľa súčasného stavu je táto právna úprava roztrieštená medzi štatút fakulty, zásady volieb a rokovací poriadok, čo spôsobuje jej neprehľadnosť.

e) Rokovací poriadok Akademického senátu FMFI UK

Komisia odporúča, aby bol súčasný rokovací poriadok komplexne prehodnotený a aby upravoval iba okruh problémov spojených s rokovaním AS a jeho orgánov. Otázky spojené s mandátmi členov AS komisia odporúča presunúť do zásad volieb. Komisia odporúča pôsobnosť AS uviesť v rokovacom poriadku iba formou odkazu na príslušné ustanovenia zákona o vysokých školách a Štatútu FMFI UK.

F. Postupnosť prijímania vnútorných predpisov FMFI UK

1./2. Štatút FMFI UK

Vzhľadom na postavenie Štatútu FMFI UK ako vnútorného predpisu fakulty „primus inter pares“ komisia **odporúča ako prvý pripraviť nový Štatút FMFI UK. Príprava nového Štatútu FMFI UK je závislá od toho, či sa orgány UK rozhodnú prijať nový Štatút UK, alebo zvolia formu dodatku k súčasnému štatútu a od časového harmonogramu jeho prijímania a registrácie na MŠVVaŠ SR.** V prípade, ak bude zvolená forma dodatku, komisia odporúča pripraviť a na nasledujúce zasadnutie Akademického senátu FMFI UK predložiť vecný zámer nového Štatútu FMFI UK. V prípade vypracovania nového Štatútu UK komisia odporúča počkať s vypracovaním vecného zámeru štatútu fakulty do vypracovania nového Štatútu UK, pretože štatút fakulty kopíruje systematiku Štatútu UK a závisí od mnohých jeho ustanovení.

Komisia odporúča, aby do prijatia zmien v Štatúte UK (predbežne jún 2013) bol pripravený a pre(d)rokován aj nový Štatút FMFI UK, jeho schválenie v Akademickom senáte UK a Akademickom senáte FMFI UK však bude pravdepodobne možné až po registrácii Štatútu UK na ministerstve (dňom registrácie nadobudne Štatút UK účinnosť).

1./2. Študijný poriadok FMFI UK, Štipendijný poriadok FMFI UK

Komisia **odporúča urýchlene po prijatí Študijného poriadku UK a Štipendijného poriadku UK** (predbežne naplánované na máj, resp. jún 2013) **prijatť fakultné poriadky** (predovšetkým však Štipendijný poriadok FMFI UK z dôvodu, aby motivačné štipendiá mohli byť vyplácané od nasledujúceho akademického roka podľa novej úpravy).

3. Organizačný poriadok FMFI UK

Komisia odporúča **súbežne s vecným zámerom nového Štatútu FMFI UK pripraviť aj vecný zámer nového Organizačného poriadku FMFI UK**, jeho spísanie do podoby článkov a prijatie bude možné až po prijatí Štatútu FMFI UK. Vecný zámer organizačného poriadku by mal zohľadňovať úpravu obsiahnutú v novom Pracovnom poriadku UK (jeho schválenie v AS UK je predbežne naplánované na máj 2013).

4. Zásady volieb do Akademického senátu FMFI UK

Rokovací poriadok Akademického senátu FMFI UK

Komisia **odporúča oba dokumenty pripraviť a schváliť súčasne**, a to až po prijatí Štatútu FMFI UK. Komisia odporúča (v pesimistickom variante) na posledné zasadnutie AS v tomto akademickom roku predložiť aspoň ich vecný zámer; ich spísanie do podoby článkov by sa udialo počas mesiacov júl až september a ich schvaľovanie na niektorom z jesenných zasadnutí AS.

Za Koncepčnú a právnu komisiu AS FMFI UK:

RNDr. Ivan Košinár, CSc., v. r.

predseda komisie